

40 εκατοστών μήκος ἐπὶ 18 μέχρις 20 πλάτους, τὸ δὲ εἶναι ὀλίγον μὲν μακρότερον, ἀλλ' ἦττον πλατὺ, καὶ τὰ φύλλα αὐτοῦ δεικνύουσι δύο ἢ τρεῖς παραλλήλους διευθύνσεις, ἀλλὰ δὲν ἔχουσι κυματισμοὺς ἐπὶ τῶν ἄκρων, ὡς τὰ φύλλα τῶν συνήθων τολυπῶν. Τὰ πέταλα τοῦ ἄνθους ἔχουσι χρῶμα ἕν, ἰάνθινον (lilas) βαθύ, κίτρινον περὶ τὸ ὄργανον, ἄνευ μηδενὸς εἶδους κηλίδος· τὰ δὲ ὄργανα εἶναι κάλλιστα ἀνεπτυγμένα. Τὸ φυτὸν τοῦτο ἦτο βρωμκλεώτατον, ἀλλὰ καλὸν εἶναι νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἡ πολλαπλασία ἄνθησις δὲν προϋποθέτει ἀναγκαιῶς βλάστησιν ἑκτακτον. Φυτὰ ἰκανῶς ἰσχνά, μάλιστα 20 εκατοστών ὀλικὸν ὕψος ἔχοντα, ἀνέδωσαν

ΙΣΤΟΡΙΑ

τῆς

ΣΙΒΥΛΛΗΣ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

(Συν. Ἰδε τόμ. ΙΔ', καὶ ΙΕ' Φυλλ. 338, 340—352.)

Τολύπη πολλαπλής.

πολλά ἄνθη ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κρομμίου. Ὁ Κ. Πουλίνος παρατήρησε καὶ τολύπας σχεδὸν πολλαπλῆς (quasi-pluriflores), ἧτοι τολύπας ἐν αἷς τὸ δεύτερον ἄνθος ἦτο μικρότερον καὶ ἠνοίγετο ἡμέρας τινὰς μετὰ τὸ πρῶτον.

» Ἡ ἐμμονὴ τῆς πολλαπλασίας ἀνθήσεως φαίνεται λοιπὸν ἀποδεδειγμένη ὑπὸ τῶν παρατηρήσεων τοῦ Κ. Πουλίνου· ἀλλ' ὅμως ἀνάγκη νὰ περιμενόμεν ἔτη τινὰ πειραμάτων συνεχῶν, πρὶν ἢ κατατάξωμεν ὀριστικῶς μετὰ τῶν νέων εἰδῶν τὴν πολλαπλῆ τολύπην, εἰς τὴν ὅ ἐντιμος βοτανικὸς τοῦ Φριῶν θέλει προσαρτήσῃ τὸ ἴδιον ὄνομα. »

Ἡ κυρία Γύι-Φεζζάνδου ἦτο γυνὴ πνεύματος λεπτοῦ, φιλόφρονος καὶ φιλελευθέρου· ἔβαλε κατὰ νοῦν ἀπὸ τινῶν ἐτῶν νὰ διακλέξῃ τοὺς εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῆς αἰθούσαν συνερχομένους, συναθροίζουσα ἀνθρώπους τινὰς ἰκανοὺς λαμβανομένους ἀδιαφόρως μετὰ τοῦ ζωηροτέρου κόσμου τῆς πολιτικῆς, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν. Ὅπως δὲ κατορθώσῃ τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἐνόμισεν ἀναγκαιῶν νὰ προσμίξῃ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῆς ἕλξιν τὸ θέλαρ μικρῶν τινῶν νοστιμιωτάτων γευμάτων, ἐν οἷς δὲν δυσηρεστεῖτο ν' ἀκούῃ τοὺς συνδαιτυμόνας συζητοῦντας ἐπὶ παντὸς ἀνθρωπίνου τε καὶ θείου, κοσμικοῦ καὶ πνευματικοῦ, μετ' οἷστρου αὐξανομένου ὑπὸ τῆς μούσης τοῦ μαγειρείου. Ὁ Λουδοβίκος Γάνδραξ ἐκ τῶν πρώτων παρεκάθησεν εἰς τὰς ἐστιάσεις ταύτας καὶ διὰ τὴν ἰδιάζουσαν αὐτῷ ὑπεροχὴν καὶ διὰ τὴν φιλίαν τὴν συνδέουσαν αὐτὸν μετὰ τοῦ Ραοῦλ. Καθ' ὕλην δὲ τὴν μακρὰν ἀπουσίαν τοῦ Ραοῦλ, αἱ σχέσεις τοῦ Γάνδρακος καὶ τῆς κυρίας Γύι-Φεζζάνδου, πολλαπλασιασθεῖσαι ὑπὸ τῆς ἀνταλλαγῆς γραμμάτων καὶ εἰδήσεων, εἶχον μάλιστα καταστήσει εἰς εἶδος τι στενῆς οἰκειότητος. Ἡ θεία τοῦ Ραοῦλ ἐν τούτοις, ὑπὸ τὴν φαινομένην φιλίαν, ἔτρεφε κατὰ τοῦ Γάνδρακος τὴν ὑπόκωφον ἔχθραν ἣν τὸ φύλον αὐτῆς πρεσβεύει ἐν γένει κατὰ τῶν ἐπιστημόνων, πιθανῶς διότι ἡ ἐπιστήμη οὔτε εἰς τὴν φαντασίαν ἀποτείνεται οὔτε εἰς τὴν εὐαισθησίαν, τὰς κυριωδεστάτας δυνάμεις τῶν γυναικῶν, καὶ οὐδέποτε ὁμιλεῖ αὐταῖς περὶ τοῦ ἔρωτος περὶ τοῦ ὁποίου σκέπτονται πάντοτε. Ἄν καὶ ἡ κυρία Γύι-Φεζζάνδου ἐμίσει σχεδὸν ὅσον καὶ ἡ γραῖα δούκισσα τῆς Σώθης τὰς φιλοσοφικὰς θεωρίας τοῦ νέου σοφοῦ, παρῶτρουεν ἀσμένως αὐτὸν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν ἐνώπιον τῶν συνδαιτυμόνων, ὅπως ἀπολάβῃ τὴν εὐχαρίστησιν ν' ἀκούσῃ αὐτὰς ἀναστρεφόμενας ἢ νὰ τὰς καταπολεμήσῃ αὐτὴ διὰ τινος ἐκδικητικῆς προπετείας.

Τὴν ἡμέραν δ' ἐκείνην ἐπέπεσε κατ' αὐτοῦ, περὶ τὰ μέσα τοῦ γεύματος, θέμα λαβοῦσα ἐπιστημονικὴν τινα ἀνκάλυψιν αὐτοῦ· παρεκάλεσε πρῶτον νὰ ἐξηγήσῃ εἰς αὐτὴν τὸν σκοπὸν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀνακαλύψεως· προσέσχῃ μετὰ γλυκείας εἰρωνείας εἰς τὴν ἀπόδειξιν τοῦ Γάνδρακος καταδειξαντος εὐγλώττως τὰ μεγάλα ἀποτελέσματα τῆς νέας δυνάμεως ἣν διατίθετο ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπίνης βιομηχανίας καὶ ἀφ' οὗ ἐτελείωσεν·

— Λοιπὸν, καὶ ἔπειτα; εἶπε.

— Πῶς! ἔπειτα; Συγγνώμην, κυρία, ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ τὴν ἀντίρρησην.

— Θὰ καταστήτῃ τάχα τὸν ταλαίπωρον κόσμον εὐτυχέστερον ἢ ἀνακαλύψῃ σου, φίλε μου;

— Κυρία μου, δύο καὶ δύο τέσσαρα, ναὶ ἢ ὄχι; παραδέχεσθε ὅτι ἡ πρόοδος εἶναι πρόοδος;

— Ἡ λέξις πρόοδος εἶναι ἀόριστος, εἶπεν ἡ κυρία Γύτ-Φερράνδου· ὑπάρχουσι πρόοδοι εὐτυχεῖς, . . . ὑπάρχουσι καὶ ἐλπειναι, . . . ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἀδιάφοροι τοῦτο μόνον δύναμαι νὰ σὲ παραχωρήσω ὅτι ἡ εἰδική σου ἀνήκει εἰς τὴν ἀθώαν ταύτην κατηγορίαν.

Ὁ Γάνδραξ ἔσεισεν ἑλαφρῶς τὴν μέλαιναν αὐτοῦ κόμην, ὡς λέων ὅστις κεντούμενος ὑπὸ ζωφρίου καταφρονεῖ μὲν τὰ μέγιστα ἀλλ' ἐριθίζεται.

— Θεέ μου! κυρία, εἶπε, ἂν ἐννοηθῶμεν παρακαλῶ ἂν ἡ ἀντίρρησης εἰς μόνην τὴν ἀξίαν τῆς ἐφευρέσεώς μου ἀποτείνεται, κλίνω τὸν αὐχένα' ἀλλ' ἂν, ὡς πιστεύω, μὲ τιμᾶτε προσβάλλουσα εἰς τὸ ταπεινὸν μου πρόσωπον αὐτὴν τὴν ἐπιστήμην, τὸ ὠφέλιμον καὶ τὰς εὐεργεσίας αὐτῆς, σᾶς ἱκετεύω νὰ διατηρήσετε μέχρι τέλους τὸ αὐτὸ ὑπὲρ τῆς γνώμης ὑμῶν θάρρος. . . . Ἀμφισβητήσατε λοιπὸν πάντα τὰ πλεονεκτήματα τῆς νέας ἐπιστήμης θυμασιῶς ἐφαρμοζομένης εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὰς τέχνας, . . . ἀποκρούσατε ὅλας τὰς μεγάλας ἀνακαλύψεις τὰς τιμώσας εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα τὸν ἡμέτερον αἰῶνα, . . . παραγνωρίσατε πάντα ὅσα προσθέτουσι καθ' ἡμέραν εἰς τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους· . . . κηρύξατε ὀρθότατος ὅτι ἡ εὐπορία ἀντικατασταθεῖσα εἰς τὴν ἐνδειαν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὅλης τῆς γῆς, τὸ φῶς ἀντικαταστήσαν τὸ χάος, ὁ ἰδρῶς καὶ τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου φειθέντα, ὁ λιμὸς δριμυθείς, ὁ φυσικὸς βίος διπλασιασθεῖς, ὁ ἠθικὸς ἐπ' ἀπειρον πολλαπλασιασθεῖς, — ὅτι ὁ ἔνδοξος ἡμῶν πολιτισμὸς ὀλόκληρος . . . εἶναι πράγματα ἀδιάφορα, κατὰ τὴν γνώμην ὑμῶν, . . . καὶ ὅτι ὁ βάρβαρος ζαρωμένος εἰς τὰ δάση καὶ τὰ ἔλη του, . . . καὶ ὁ δούλος τοῦ μεσαιῶνος κεκυρῶς πρὸς τὴν γῆν . . . παριστῶσιν εἰς ὑμᾶς τὸ ἰδανικὸν τῆς εὐτυχίας καὶ τοῦ μεγαλείου τῶν ἀνθρώπων!

Οἱ εὐνοϊκοὶ ψιθυρισμοὶ τῶν περικαθημένων ἐφάνησαν ὅτι ἀπένειμαν τὸ βραχεῖον τῆς νίκης εἰς τὸν Γάνδρακα· ἀλλ' ἡ κυρία Γύτ-Φερράνδου δὲν ὑπεχώρησεν.

— Ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ, εἶπεν ἡσύχως, δὲν βλέπω τί προσέθηκν εἰς τὴν εὐτυχίαν μου οἱ σιδηρόδρομοι, ἡ ἠλεκτρικὸς τηλεγράφος καὶ ἡ φωτογραφία. . . Τὸ σύριγμα τοῦ σιδηροδρόμου μου σχίζει τὰ αὐτὰ ἡμέραν καὶ νύκτα· . . . ὁ τηλεγράφος μὲ ἐμβάλλει εἰς τρομερὰν ἀνησυχίαν ὡσάντις μὲ φέρει εἰδήσιν ἐπὶ προφάσει καθησυχάσεως, . . . καὶ ἡ φωτογραφία

μὲ ἀσχημίζει. . . Ἀλλὰ θὰ μὲ εἴπῃς ὅτι εἰμ' ἀριστοκρατικὴ, προνομιοῦχος, καὶ ὅτι πρόκειται περὶ τῆς εὐτυχίας τῆς ἀνθρωπότητος ἐκ γέναι, οὐχὶ δὲ περὶ τῆς μικρᾶς καὶ ἰδιαιτέρας μου εὐκολίας. Λοιπὸν, καὶ ὑπ' αὐτὴν τὴν ἐποψίν, σὲ λέγω, φίλε μου, ὅτι τὰ εὐεργετήματα τῆς ἐπιστήμης μοὶ φαίνονται ἀμφίβολα πολὺ, καὶ εἶμαι πεπεισμένη ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν, μάλιστα δὲ τὸν μεσαιῶνα, ἐπειδὴ ὠμίλησες περὶ αὐτοῦ, τὸ πλῆθος ἦτο πολὺ εὐτυχέστερον ἢ τὴν σήμερον.

— Ἄ! κυρία, εἶπεν ὁ Γάνδραξ, ἐπιτρέψατε νὰ πῶ εἰς ὑγείαν σας!

— Εἶμαι πεπεισμένη, ἐπανέλαβεν ἡ κυρία Γύτ-Φερράνδου· εἶναι ἡ γνώμη μου!

— Ἡ γνώμη σας! . . . Τοιαῦται εἶναι αἱ γυναῖκες! . . . Δότε λοιπὸν καὶ τὸν λόγον!

— Λοιπὸν καὶ κατὰ πρῶτον, τὸν μεσαιῶνα δὲν ὑπῆρχον σοφοὶ!

— Συγγνώμην, κυρία, ὑπῆρχον· ἀλλὰ τοὺς ἔκανον!

— Καλὰ τοὺς ἔκαμαν! ἀνέκραξεν ἡ κυρία Γύτ-Φερράνδου, ἐνθαρρυνθεῖσα ὑπὸ τοῦ γέλωτος τῶν ἀμοτραπέζων. Ἐπειτα, . . . ἔπειτα ὁ μεσαιῶν ἦτο καιρὸς ποιητικὸς καὶ μαγικὸς!

— Φεῦ! ἀγαπητὴ μοι κυρία, ἂν ἐδύνασθε ν' ἀναστήσετε ἓνα τῶν εὐτυχῶν θνητῶν τοῦ ποιητικοῦ καὶ μαγικοῦ ἐκαίνου αἰῶνος καὶ νὰ τὸν καθίσατε εἰς τὸ συμπόσιον τοῦ νέου βίου, θὰ ἐνόμιζεν ἑαυτὸν εἰς τὸν παράδεισον!

— Ὄχι! ὑπέλαβεν ἡ κυρία Γύτ-Φερράνδου ἐνθουσιῶσα. . . Θὰ ἔλεγε· ἐπαναφέρετέ με εἰς τὰ λατομεῖά μου, . . . ἐπαναφέρετέ με εἰς τὰς δυστυχίας μου καὶ εἰς τὸν Θεὸν ὅστις μὲ παρηγόρει!

Ἡ Σιδύλλα, ἥτις ἤκουε τὴν συζήτησιν ταύτην ἀνταλλάσσουσα μειδιάματα πρὸς τὸν γείτονα αὐτῆς Ραοῦλ, ἐπήνεσε διὰ νεύματος τῆς κεφαλῆς τοὺς τελευταίους λόγους τῆς κυρίας Γύτ-Φερράνδου. Ὁ δὲ Ραοῦλ σπεύσας ἀνέλαβε τὴν ὑποστήριξιν θέματος, ὅπερ ἐφαίνετο εὐνοούμενον ὑπὸ τῆς Σιδύλλης. Καὶ ὑψώσας εὐθὺς τὴν φωνήν·

— Συγγνώμην, Λουδοβίκα, εἶπε πρὸς τὸν Γάνδρακα, ἡ θεία μου ἔχει δίκαιον!

Ὁ δὲ Γάνδραξ παρετήρησεν αὐτὸν ἀπορῶν·

— Εἶσαι βέβαιος; εἶπεν.

— Εἶναι φανερώτατον, ὑπέλαβεν ὁ Ραοῦλ. Τί διαταίνεται ἡ θεία μου; Δὲν θέλει βεβχίως ν' ἀρνηθῇ τὸ ὑλικὸν μεγαλεῖον τοῦ αἰῶνος τούτου.

— Ἄπαγε! Εἶπεν ἡ κυρία Γύτ-Φερράνδου.

— Ἀλλ' ἐρωτᾷ ἑαυτὴν κατὰ πόσον τὸ μεγαλεῖον τοῦτο συντελεῖ εἰς τὴν ἀληθῆ εὐτυχίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

— Βεβχίως!

— Λοιπὸν, κατ' οὐδὲν συντελεῖ, ἰδοὺ ἡ ἀλήθεια!

— Φρίκη! Είπεν ὁ Γάνδραξ.

— Θὰ σὲ ἀναγκάσω νὰ τὸ ὁμολογήσῃς. . . Εἶναι ἀληθές, ναι ἢ ὄχι, ὅτι ἡ φυσικὴ εὐεξία, ἡ ὕλικὴ ἀπόλαυσις εἶναι οὐ μόνον τὸ ἥττον εὐγενές εἶδος τῆς εὐτυχίας, ἢν ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται, ἀλλὰ καὶ τὸ ἥττον ἀρκούν εἰς αὐτὸν καὶ ὑπὸ τοῦ ὁποίου ταχύτερον βαρύνεται; Τοῦτο δὲν δύνασαι ν' ἀρνηθῆς, μὴ ἀρνούμενος ἐν ταύτῃ αὐτὴν τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς ἡμετέρας φύσεως. . . Τὴν εὐεξίαν λοιπὸν μόνην καὶ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ ὕλικου βίου ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς, δίδει καὶ θὰ δώσῃ ἡ ἐπιστήμη σου, . . . τί δὲ ἀφαιρεῖς τὴν ζωὴν τῶν αἰσθημάτων, τῆς φαντασίας καὶ τῆς ψυχῆς, ἧτις συγκροτεῖ τὴν κυριωτάτην καὶ ἀληθῆ εὐτυχείαν τοῦ ἀνθρώπου. . . Καυχᾶσθε ὅτι ἐδιπλασιάσατε τὴν ὑπαρξίν τῶν ἀνθρώπων. . . Ἀρνούμαι! Διότι, ἂν ἡ διάρκεια καὶ ἡ μεστότης τῆς ὑπάρξεως πρέπη νὰ μετρηθῶσιν, οὐχὶ διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐτῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς πολλαπλασιασέως καὶ τῆς βαθύτητος τῶν αἰσθήσεων, τῶν ἐντυπώσεων, πολλοῦ δέον ν' αὐξήσετε αὐτὴν, σκληρῶς τὴν περιορίσατε καὶ τὴν ἠκρωτηριάσατε. . . τὴν κτεστήσατε, ἀπὸ τῆς βρεφικῆς κοιτίδος μέχρι τοῦ τάφου, γραμμὴν εὐθείαν καὶ ξηράν, . . . ῥάβδον σιδηροδρόμου! . . . Παρατήρησε μίαν στιγμὴν τί πρέπει νὰ ἦτο ἡ ζωὴ ἐνὸς ἀνθρώπου τοῦ μεσαιῶνος, καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀθλιωτάτου. . . Πόσαι παραμυθίαι ἠθικαὶ εἰς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ λύπην! πόσα συμφέροντα, πόσαι χαρὰι, πόσαι ἐκστάσεις εἰς ἡμᾶς ἄγνωστα, τῶν ὁποίων ἀνευρίσκομεν τὴν ἀσπαίρουσαν ἔτι συγκίνησιν εἰς τὰ διηγήματα τῶν παλαιῶν χρονογράφων! . . . Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος κατείχε, οὐ μόνον ἐν τῇ πίστει ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ δεισιδαιμονίᾳ αὐτοῦ, πηγὴν ἀστείρωτον ἐλπίδων, ὀνείρων, ἠθικῶν τεραγμῶν ἐνεκα τῶν ὁποίων ἠθιάνετο τὸν βίον ἐντεταμένως, ὡς ἡμεῖς ἀγνοοῦμεν. . . Ὁ ὕλικός κόσμος ἦτο εἰς αὐτὸν σκληρὸς, τῷ ὄντι· ἀλλὰ μόλις ἔζη ἐν αὐτῷ. . . Ἐξώρμα ἀπ' αὐτοῦ καθ' ἑκάστην στιγμὴν. . . Καὶ ἂν οἱ πόδες αὐτοῦ εἶχον ἀλύσεις, ἡ ψυχὴ ὅμως εἶχε πτερὰ. . . Εἶχε τὸν Θεόν, τοὺς ἀγγέλους, τοὺς ἀγίους, . . . τὰς λαμπρότητας τῆς θρησκείας ἀπαύστως ἐκτεθειμένας ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν του, . . . τὴν φωτερὰν ὄψιν τοῦ παραδείσου πάντοτε ἠμιανεωγμένου ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του. . . Εἶχεν εἰς μέγαν βαθμὸν, τὸν ὁποῖον ἐργάζεσθε ὅπως ἐξασθενίστε καθ' ἡμέραν, πάντα τὰ φυσικὰ αἰσθήματα, τὸν ἔρωτα, τὸ σέβας, τὴν πίστιν, τὸν πατριωτισμὸν. . . Καὶ οὐ μόνον ταῦτα! Ἡ φαντασία αὐτοῦ κατείχετο ἔτι καὶ ἀπαύστως ἐξηγεῖτο ὑπὸ τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀγνώστου ἀπείρου τοῦ περιβάλλοντος αὐτὸν πανταχόθεν. . . Ἐν τῇ ἐστάξ αὐτοῦ, εἰς τὰ δάση, κατὰ τὰς ἐξοχὰς, ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτός, ὀλόκληρος λαὸς ὄντων ὑπερφυσικῶν ὡ-

μίλει, ἀνησύχει, ἐμάγευεν αὐτὸν, καὶ καθίστα τὸν βίον αὐτοῦ παραμύθιον, μυθιστόρημα, συνεχές ποίημα γλυκὺ ἄμα καὶ φοβερὸν ἔχον τὸ ἐνδιαφέρον. . . Ναι, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ ῥακενδύτης, ὁ λιμώττων, ὁ καθημαγμένος ἐργαζόμενος τὴν γῆν, πρέπει νὰ ἦτο εὐτυχέστερος καὶ ζῶν καὶ ἀποθνήσκων, ἢ ὁ τυχὼν ἐκ τῶν σημερινῶν σου ἐργατῶν τῶν καλῶς ἐνδεδυμένων καὶ ἀδρῶς μισθουμένων, οἵτινες γινώσκουσιν ὅτι δὲν βροντᾷ ὁ Θεός, οὔτε εἰς τοὺς ἀγγέλους πιστεύουσιν οὔτε εἰς τὰς μαγίσσας, ἐργάζονται τὴν Κυριακὴν, καὶ μόνην ἑορτὴν ἔχουσι τὴν κατηφῆ τῆς Δευτέρας μέθην! . . . Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος δὲν ἐγίνωσκε τὸ φοβερὸν κινδὸν τὸ κατατρώγον τὰς νέας γενεὰς καὶ καταπικραίνον πάσας τὰς λεγομένας σου εὐεργεσίας. . . Ἡγνῶει τί ἐστὶ ἐκρύνεσθαι! Διότι τοῦτο εἶναι τὸ διακριτικὸν σημεῖον τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος! Ναι, ἡ ἐνδοξός σου ἀνθρωπότης βαρύνεται, καὶ θὰ βαρύνεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον μεταξὺ τῶν λαμπροτήτων τοῦ ὕλικου ὕμων πολιτισμοῦ. . . Κάμνιλα ἐκ τῶν λαμπρῶν σου μηχανῶν δὲν θέλει δώσει κἀνὲν ψυχίον τοῦ ἄρτου τοῦ ὁποίου στερεῖται, τοῦ ἄρτου τῆς ψυχῆς! Μάτην δὲ ἐπικναστατεῖ κατὰ δεκαετίαν ὅπως διασκεδάσῃ, ὡς ἀσθενὴς στρεφόμενος ἐπὶ τῆς νοσώδους κλίνης του, βεδιζεῖ πρὸς τὴν αὐτοχειρίαν, καὶ εἰς ἐκ τῶν προσεχῶν αἰώνων, σοὶ τὸ προλέγω, θὰ ἴδῃ τὸν τελευταῖον ἄνθρωπον ἰδίᾳ χειρὶ ἀπηγγονισμένον καὶ κρεμάμενον ἀπὸ τῆς τελευταίας μηχανῆς!

Ὁ Ραοῦλ εἶχε κατ' ἀρχὰς ὀμιλήσει παίζων, ἔπειτα δὲ ἐξήφθη μικρὸν κατὰ μικρὸν ὑπὸ τῆς πνευματικῆς ταύτης παιδείας καὶ ἡ ὁρμὴ τοῦ λόγου αὐτοῦ ἐτιμήθη ὑπὸ χειροκροτημάτων, ὧν ἡ κυρία Γύι-Φερβράνδου ἔδωκε ζωηρῶς τὸ σημεῖον.

— Ἰσραῖα ποικιλία παραδοξολογίας, . . . ἀφιερωθεῖσα εἰς τὰς κυρίας! εἶπε ψυχρῶς ὁ Γάνδραξ.

Ὁ δὲ Ραοῦλ ἔκρινεν ἑαυτὸν ἀρκούντως ἀποζημιωθέντα διὰ τὴν εἰρωνικὴν ἐπίπληξιν τοῦ φίλου αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἰλαρότητος ἧτις περιεχύθη εἰς τοὺς ὠραίους χαρακτῆρας τῆς νέας γείτονος αὐτοῦ.

— Ἀνεψιέ μου, ὑπέλαβεν ἡ κυρία Γύι-Φερβράνδου, δὲν σ' εὐχαριστῶ μόνον διότι ὑπεστήριξες τὴν γνώμην μου μετὰ τσαύτης σφοδρότητος, σ' εὐχαριστῶ διότι μὲ ἠλευθέρωσες ἀπὸ ιδέας ἧτις μὲ κατελύπει. . . Ζητῶ συγγνώμην παρὰ τοῦ Κ. Γάνδρακος· γνωρίζει ὅτι τὸν ἀγαπῶ πολὺ καὶ ὅτι ὑπομένω τὴν ἀσέβειάν του μετὰ προσηνοῦς οἴκτου, διότι τὴν θεωρῶ ὡς ἀσθένειάν τινα τοῦ ἐπαγγέλματος· ἀλλὰ ἐφροβήθην πολλάκις μήπως εἶχες τὰ αὐτὰ ἐλαττώματα ἄνευ τῆς αὐτῆς δικαιολογίας. . . Μετὰ τὴν ὀμιλίαν σου ταύτην, μ' εἶναι, χάρις τῷ Θεῷ, ἀδύνατον νὰ σὲ κατατάξω πλέον εἰς κατηγορίαν μιτητῆν, τὴν κατηγορίαν τῶν μὴ προσευχομένων.

Ὁ Ραούλ δὲν ἀπεκρίθη κατ' ἀρχάς εἰς τὴν λανθάνουσαν ταύτην ἐπερώτησιν ἢ δι' ἀμφιβόλου μειδιάματος· ἀλλὰ συναντήσας αἴφνης τὸ ψυχρὸν καὶ αὐστηρὸν ὄμμα τοῦ Γάνδρακος, ἐνετράπη νὰ ἀφήσῃ τὸν φίλον του μόνον ὑπὸ τοὺς ἀμειλίκτους κεραινοὺς τῆς κυρίας Γύι-Φερδάνδου· ἐνόμισε τὴν πρᾶξιν αἰσχρὰν.

— Ἀγαπητή μου θεία, εἶπε, τὸ θέμα τοῦτο τῆς ἀμιλίας μὲ φαίνεται ἀκκιρον ἐντελῶς· ἐπειδὴ ὅμοιος δὲν ἀγαπᾷ τοὺς ἀσεβεῖς, πιστεύω ὅτι δὲν ἀγαπᾷ περισσότερο τοὺς ὑποκριτὰς, καὶ θὰ ἦμην ἄξιος τοῦ ὀνόματος τούτου ἂν δὲν διώρθουν τὰ συμπεράσματα τὰ ὅποια ἐξάγεις ἐκ τῶν λόγων μου. Γνωρίζω καλῶς καὶ οἰκτεῖρω τὰς ἀθλιότητας τοῦ αἰῶνός μου, διότι ἴσα ἴσα τὰς συμμερίζομαι, καὶ λυποῦμαι λέγων ὅτι ἔχω τὰ αὐτὰ δικαιώματα ὡς καὶ ὁ φίλος μου Λουδοβίκος εἰς τὸν προσηνῆ σου οἶκτον. Νὰ προσεύχωμαι πρὸς Θεὸν εἰς τὸν ὅποιον δυστυχῶς δὲν πιστεύω . . .

— Συμπάθειον! διέκοψεν ὁ Γάνδραξ, ἐγερθεὶς ἀπατόμως, ἢ κυρία τῶν Φερίων ἐλειποθύμησε!

Ὁ δὲ Ραούλ στραφεὶς εὐθὺς πρὸς τὴν Σιδύλλαν εἶδεν αὐτὴν τῷ ὄντι ὠχρὰν ὡς νεκρὰν, καταπεπιεσμένην ἐπὶ τῆς ἔδρας καὶ ὑποστηριζομένην ἤδη εἰς τοὺς βραχίονας τοῦ δουκὸς τῆς Σώθης. Πᾶσαι αἱ γυναῖκες ἠγέρθησαν· περιεκύκλωσαν τὴν νεάνίδα καὶ ἀπήγαγον αὐτὴν λειποθυμημένην ἐκτὸς τοῦ ἐστιατορίου. Ὁ δὲ Γάνδραξ ἠκολούθησεν ὅπως περιποιηθῆ αὐτήν.

Μετὰ δὲ τινὰ λεπτὰ τῆς ὥρας ἐπανῆλθαν εἰς τὴν αἴθουσαν εἰς ἣν οἱ ὀμοτράπεζοι εἶχον μεταβῆ καταλιπόντες τὴν τράπεζαν. Εἰς δὲ τὰς προθύμους ἐρωτήσεις ἠρκέσθη ἀπαντήσας μετὰ τῆς συνήθους ψυχρότητος·

— Τίποτε! συγκαπὴ! ἢ ζέστη . . . Κακὴ προδιάθεσις!

Καὶ ἡ γενικὴ συνομιλία, ἐπὶ μικρὸν διακοπεῖσα ὑπὸ τοῦ λυπηροῦ τούτου ἐπεισοδίου, ἀνεζωπυρήθη. Μόνος ὁ Ραούλ δὲν μετέσχεν αὐτῆς. Ἐφαίνετο περίφροντις, καὶ ὅτε ἡ κυρία Γύι-Φερδάνδου ἤλθε πάλιν πρὸς τοὺς ξένους αὐτῆς μετὰ τινὰ ὥραν, πλησιάζας αὐτῇ ἐσπευσμένως·

— Εἶναι καλλίτερα, θεία μου; εἶπε.

Ἄλλ' ἐκείνη παρετήρησεν αὐτὸν κατὰ μέτωπον, ὕψωσε τοὺς ὤμους καὶ οὐδὲν ἀπήντησεν.

Ὁ δὲ Ραούλ ἀπεμονώθη ὀπισθεν τραπέζης τινὸς καὶ ἤρξατο νὰ φυλλολογῇ λεύκωμά τι ἀλλοφρονῶν. Μετὰ ἡμίσειαν δὲ ὥραν, ἡ νέα δούκισσα τῆς Σώθης ἀνεφάνη καὶ αὐτὴ ἀλλ' ὠχρατάτη. Ἀπήντησε μειδῶσα εἰς τὰς ἀπευθυνθείσας αὐτῇ κατὰ τὴν δίοδον ἐρωτήσεις, καὶ ἔπειτα ἤλθεν αἴφνης καὶ ἐκάθισε παρὰ τὸν Ραούλ·

— Λοιπὸν, εἶπεν οὗτος.

— Λοιπὸν, ἢ ἀσέβειά σου κατέστρεψεν ὅλα· ἀναχωρεῖ αὔριον εἰς τοὺς Φερίας· Δὲν θὰ τὴν ἴδῃς ποτὲ πλέον.

Ἡ νέα γυνὴ μετεμελήθη διὰ τὸν πικρὸν καὶ ὠργισμένον τόνον δι' οὗ ἐτημείωσε τοὺς λόγους τούτους, ἅμα ἰδοῦσα τὴν ἐσχάτην ἀλλοίωσιν τὴν κοιλάνασαν αἴφνης τοὺς χαρακτῆρας τοῦ κόμητος καὶ περιχύσασαν αὐτοὺς διὰ πελιδνοῦ χρώματος. Ὁ Ραούλ ἠτένισεν ἐπ' αὐτὴν βλέμμα ἀβρόχου λύπης, ἔπειτα δὲ ἐταπεινώσε τοὺς ὀφθαλμοὺς εὐθὺς καὶ ἀσθενῆς νευρικὸς σπασμὸς ἐκίνησε τὰ χεῖλη αὐτοῦ.

— Φίλε μου, ὑπέλαβεν ἡ δούκισσα πρῶτον, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὰ διορθώσῃς; Μία μόνη λέξις ἀρκεῖ! . . .

— Ἐν ψεῦδος; εἶπεν ὁ νέος ἀνυψώσας ἐπ' αὐτὴν τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις σκοτεινοῦ πυρός, — ποτέ!

Καὶ μετὰ τινὰ σιωπὴν·

— Δευκὴ, προσέθηκεν ἐγερθεὶς αἴφνης, ἔσο βεβαία ὅτι θὰ σ' εὐλογῶ διὰ βίου δι' ὅτι ἔκαμες κατ' ἠθέλησες νὰ κάμῃς. Χαῖρε!

Καὶ νεύσας εἰς τὸν Γάνδρακα, ὅστις παρετήρησε αὐτὸν ἀπὸ τινος μετ' ἀνητυχίας, ἐξῆλθεν ἀθορύβως τῆς αἴθουσας. Ὁ δὲ Γάνδραξ ἐφθασεν αὐτὸν εἰς τὸν προθάλαμον. Ἐν ᾧ δὲ ἐφόρουν τοὺς ἐπενδύτας·

— Ἦκουσες; ἠρώτησεν ὁ Ραούλ ταπεινῶς.

— Ναί, ἀπεκρίθη ὁ Γάνδραξ.

Ἡ κυρία Γύι-Φερδάνδου κατόκει τὴν ὁδὸν Ἀγίου Δομνίκου, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ οἰκήματος τοῦ Ραούλ. Ἐβάδισαν δὲ ἀμφότεροι διὰ τῆς ἐρήμου ταύτης ὁδοῦ μηδεμίαν λέξιν προφέροντες. Ὅτε δὲ ἐφθασαν πρὸ τῆς πύλης τοῦ Ραούλ·

— Ἐμβαινε λοιπὸν! εἶπεν ὁ κόμης.

Εἰς ὑπηρέτης λαμπροφόρος προηγήθη αὐτῶν εἰς τὴν μεγάλην κλίμακα τῆς οἰκίας, ἀνῆψε δύο ἢ τρεῖς κηρία εἰς τὸ ζωγραφεῖον καὶ ἀφῆκεν αὐτοὺς μόνους.

Τὸ ζωγραφεῖον ἦτο εἰσέτι κατάκοσμον ὑπ' ἀνθέων καὶ φύλλων καὶ ἀνέπνεε ἐκεῖ ὀσμὴν ἑορτῆς καὶ θριάμβου. Ὁ Ραούλ ἐδειξεν ἔδραν εἰς τὸν Γάνδρακα, ὅστις ἐκάθισεν, αὐτὸς δὲ ἤρξατο νὰ περιπατῇ βήματα ταχεῖ διὰ τοῦ εὐρέως θαλάμου, ἀποσπῶν ἔνθεν ἀκείθεν ἄνθη τινὰ καὶ ρίπτων αὐτὰ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Αἴφνης ἐστάθη ἐνώπιον τῆς εἰκόνης τῆς Σιδύλλης, ὑποφαινομένης ὡς λευκὸν φάντασμα ἐν τῇ σκιᾷ καὶ τῷ φυλλώματι· ἤρπασε τὴν μάχαιραν τῆς πυξίδος καὶ ἠκόντισεν αὐτὴν ῥαγδαίως κατὰ τοῦ πίνακος, ὅστις ἐτρυπήθη φανεῖσθαι ἐπὶ τῆς θέσεως τῆς καρδίας πλατείας τινὸς καὶ χαινούσης πληγῆς. Ὁ δὲ Γάνδραξ ἠγέρθη εὐθὺς καὶ λαβὼν τὴν χεῖρα τοῦ Ραούλ·

— Μὴ, φίλε μου! μὴ παραφέρεσαι! ἠσύχασε, σὲ ἰκστεύω!

Ὁ δὲ Ραούλ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπώθησεν αὐτὸν μετὰ

τινος ὄργης, ἔπειτα ὁμιως, ὀρμήσας εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ καὶ ὀλοφυρόμενος θορυβωδῶς·

— Ἄ! εἶπε, τὴν ἠγάπων ὡς παιδίον!

Καὶ καταπεσὼν ἐπὶ τινος ἔδρας ἔμεινε καταβεβλημένος, τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς χεῖρας ἔχων.

Μετὰ τινὰ δὲ λεπτὰ, ἀνέκυψε καὶ διὰ βραχείας φωνῆς·

— Ἐνθουμαῖμαι, εἶπεν, ὅτι σήμερον εἶναι Δευτέρα.

Ἰπάγω εἰς τῆς κυρίας Βάλ-Σεναί. . . Ἐρχεσαι;

— Καὶ τί πάγεις νὰ κάμης εἰς τῆς κυρίας Βάλ-Σεναί; εἶπεν ὁ Γάνδραξ ὑψὼν τοὺς ὤμους.

— Ἰπάγω νὰ τὴν εἰπῶ ὅτι τὴν ἀγαπῶ. . . Καὶ τί διάβολον! θὰ τὴν ἀγριπῆσω! . . . Ἐφοβήθη αὐτὸν τὸν ἔρωτα, διότι ἔβλεπον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς τῆς γυναικὸς ἔλην τὴν λύσσαν τῶν τραγικῶν παθῶν. . . Τώρα δὲ ἴσα ἴσα δι' αὐτὸ τὴν θέλω! ἔχω ἀνάγκην ἰσχυρᾶς διασκεδάσεως, . . . καὶ δὲν βλέπω ἄλλην καλλιτέραν. . . Λοιπὸν, ἀπόψε πηγαίνω νὰ περιποιηθῶ τὴν Κλοτίλδην, . . . μετὰ δύο μῆνας τὴν ἀρπάζω καὶ μονομαχῶ μὲ τὸν ἄνδρα τῆς, τὸν ὅποιον σκοτόνω. . . Καὶ ἡ φήμη μου θὰ φθάσῃ ἐλπίζω, μέχρι τῶν εὐσεβῶν ὠτων τῆς κυρίας τῶν Φερίων. . . Ἐρχεσαι καὶ σύ;

— Ραοῦλ, εἶπεν ὁ Γάνδραξ μετὰ παραδόξου συγκινήσεως τῆς φωνῆς ἂν ἦσαι φίλος μου, καὶ ἂν θέλῃς νὰ μείνης, δὲν θὰ κάμης ὄλα αὐτά!

— Σὲ ὀρκίζομαι ὅτι ναί! Μὴ με κηρύττης κηκὴν τώρα! δὲν εἶναι καιρὸς, . . . θὰ χάσης τὰ ἐπιχειρήματά σου! . . . Ἰποφέρω ὡς κολασμένος. . . Καὶ δικαί; διότι ὠνευρεῖσθην τὸν οὐρανὸν ἐκ καθαρᾶς καρδίας! Ὄχι! μὴ με λέγῃς τίποτε, . . . μήτε λέξιν! θὰ γένω ἐραστὴς τῆς κυρίας Βάλ-Σεναί. . . ἡ ὁποίας ἄλλῃς μ' ἀρέση, . . . καὶ δὲν ὑπάρχει λόγος εἰς τὸν κόσμον, . . . οὔτε εἰς τὸν οὐρανὸν οὔτε ἐπὶ γῆς, . . . διὰ νὰ μὲ ἐμποδίσῃ!

— Ἰπάρχει, ἐλπίζω, εἰς ὑπέλαβεν ὁ Γάνδραξ, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς Ἀγαπῶ τὴν κυρίαν Βάλ-Σεναί.

— Σύ! ἀγαπᾶς, . . . τὴν ἀγαπᾶς!

Ὁ Ραοῦλ εἶχε σταθῆ ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ παρατήρησεν αὐτὸν ἐπὶ τινὰ ὥραν μετ' ἐκπλήξεώς τινος· ἔπειτα δὲ ὑπέλαβε γαλήνιος·

— ἔχεις δίκαιον. Ἰδοὺ εἰς λόγος, . . . ὁ μόνος! . . . Ἀγάπα τὴν λοιπὸν. . . ἀλλὰ σὲ λυποῦμαι!

Ὁ δὲ Γάνδραξ οὐδὲν ἀπεκρίθη· ἐβάδισε βήματὰ τινὰ ἐν τῷ ζωγραφείῳ, ἔτεινε τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόμητα καὶ κατέλιπεν αὐτὸν μόνον.

(Ἐπιτεταί τό Γ' καὶ τελευταῖον μέρος.)

ΣΥΛΛΟΓΗ

λέξεων, φράσεων καὶ παροιμιῶν.

(Συνέχ. Ἴδε φυλλάδ. 346.)

Σμερδεύω, ἀναμιγνύω τι σῶμα, ἢ τρώγιμον μετ' ἄλλου τινός (sostificare, adulterare).

Σμιγῶ. — «Ἐσμιξε ὁ φίλος μὲ ἄλλον», ἀντὶ τοῦ συνητηθέν. — «Τὸν ἔσμιξε καὶ τοῦ ὠμίλησε» καὶ ἡ παροιμία· «ἔσμιξε ὁ κακὸς καιρὸς μὲ τὸν ἀνασβολωμένο.»

Σμιγάδι (τὸ) σμιγὸς ἢ μισγός· — ὁ ἀναμιγνυόμενος σῖτος μετὰ τῆς κριθῆς. «Σμιγαδερὸ ψωμί.»

Σμπραγός (προφ. ὡς τὰ ἰταλ. στοιχ. sbra.) καὶ **Σμπραγά** τὰ δίδυμα τέκνα ἢ τῶν καρπῶν τὰ λεγόμενα **δίφορα** ἢ **διπύρινα**.

Σμπρέω. «Σμπρέει τὸ ὕδωρ» ἢ ἄλλο ὑγρὸν διαπερῶν ἐκ τῶν πόρων πηλίνου ἀγγείου (προφ. sbrei.)

Σμίλα (ἡ)· ἡ σμίλη τῶν ἀρχ. (ἐργαλ. τῶν λιθοξόων) scalpel.

Σμύρετρα (ἡ). **Μύραινα** ἢ **σμέραινα** (εἶδος ἰχθύος). **Murène** κοινῶς **Σμύρνα**.

Σούδα (ἡ)· χάνδαξ πέριξ τοῦ ἀγροῦ πρὸς ἐπισώρευσιν ἐκρεόντων ὑδάτων.

Σουλοῦπι (τὸ)· μορφή, σχῆμα, τύπος, «δὲν ἔχει σουλοῦπι.» Εἶναι χωρὶς σουλοῦπι, ὁ δύσμορφος καὶ ἄσχημος ἄνθρωπος.

Σουπέα· ἡ Σηπία τῶν ἀρχαίων, ἢ **Σουπλά** (εἶδος πολύπ. θαλασ.) **Sèche**.

Σουράδα· εἶδος πλεξίδος ἐκ φυτ. οὐσίας ἢ σπυρίδος δι' ἧς ἐκρέει πιεζόμενος ὁ οἶνος ἐκ τῶν σταφυλῶν, καὶ **Σουράδια** ἢ **Σουράδες** οἱ βόστρυχοι τῶν γυναικῶν.

Σουρώνω κατασταλάζω (filtrer) καὶ **Σούρωμα** καὶ **Σουρωτῆρι** καὶ μετρο. ἢ φρ. «ὁ ἄνεμος σουρώνει» — καταπίεσι.

Σουρμίες· εἶδος νήματος περιτετυλιγμένου δι' ἐργασίαν ὑφαντικὴν.

Σουρομαδῶ καὶ παρ' ἄλλοις **Σουρομαλλῶ** (σύρω μαλλιά) — ἄποσπῶ τὰς τρίχας ἢ τὰς πλεξίδας τῆς κεφαλῆς, καὶ **Σουρομαδημένος**.

Σούρος· κοινῶς ὁ φελλὸς ἢ τάππα ἐκ φελλοῦ. (**Sughero**).

Σούνα-Σούνα. Ἐπίρ. «Ἦλθε σουνα-σουνα καὶ εἶπε τὸν λόγον του.» ταυτ. μεθ' ὅλης τῆς ἐτοιμότητος καὶ μὲ τρόπον ἐπιτήδειον. «Ἦλθε κόσμου-βόλου» (ἐν Ῥόδῳ).

Σουρσοῦρα· ἡ Σεισοῦρις (εἶδος πτην.), κοινῶς **Σουρσοῦρα** καὶ **Κωλοσοῦσα**.

Σουσοῦμα (τὰ)· ἡ φυσιογνωμία. — καὶ **Σουσομιάζω** ἀντὶ τοῦ Παρομοιάζω· «μὲ ποῖον τὸν Σουτου»